

TORONTAI

ELFIZETESI ARAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Öt óra	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladv. szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljeva (Zápolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma . . . . . 1.
Kiadóhivatal telefonszáma . . . . . 2.
MEGJELENIK MINDENNAP, HETFO ÉS
ÜNNEPEK UTANI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 47. szám.

Szerda, március 1.

A demokrata-klub ülése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 27.

A demokrata képviselő-klub ma ülést tartott, amelyen az állam kerületi felosztásáról szóló törvényjavaslat felett folyt a vita. Ugyanezen ülésen tárgyalta a klub a választójogi törvénytervezet kérdését is és bizottságot alakított, amely át fogja vizsgálni a törvényjavaslatot és annak eredményéről részletes jelentést tesz a klub képviselőinek.

Ez a munkájának megkezdése előtt felhívja a radikális képviselőket, hogy delegáljanak nekik is egy bizottságot, ami által lehetővé volna tételük, hogy a két kormányzó-párt együttesen vitatja meg a törvényjavaslatot. Végül, miután az új házszabályok értelmében új szkupstinai bizottságokat kell majd választani, a klub még egy bizottságot küldött ki, amelynek feladata azokat a képviselőket kijelölni, akik a szkupstina egyes bizottságaiba bekerülnek.

A muzulmán miniszterek kinevezése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 27.

Szerajevoból jelentik: Az új muzulmán miniszterek Omerovity és Vilovity tegnap elhagyták Szerajevót és már uton vannak Beograd felé. Valószínű, hogy a kinevezésükről szóló ukáz holnap már aláírásra kerül. A miniszterek ebben az esetben holnapután leteszik az esküt.

Az angol király leányának esküvője.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, febr. 27.

Az angol király egyetlen leányának Marynek esküvője esütörtökön ment végbe Londonban ünnepélyes keretek között. A királyi palotától a Westminster apátság templomáig az utvonalak házait zászlókkal, virágokkal és szőnyegekkel díszítették. Az ország minden részéből Londonba seregett az érdeklődő közönség. A menyasszony kocsija elé virágokat szórtak és mindenütt örömrivalgás fogadta a fiatal párt. A királyi palota egyik dísztermében a nászajándékokat közszemlére tették.

A mai nemzetgyűlés.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, febr. 27.

A szkupstina mai ülést délután 5 órakor nyitotta meg dr. Ribár házelnök A Ház titkára felolvassa a pénzügyi bizottság jelentését, amely a kereskedők adósságainak elhalasztásáról szóló törvényre vonatkozik. Dr. Ribár ezután közli a szkupstinával, hogy ez a jelentés már a nyomdába került és azt rövid időn belül a nemzetgyűlés tagjainak áttanulmányozás céljára kiadják. Dr. Perity, az új házszabály-törvényjavaslat előadója felolvassa az új házszabályokat. Sztaity Uros földműves-párti, Gosztinesár klerikális-párti, Krisztán Edo szociáldemokrata-párti képviselők bejelentették különvéleményüket. Dr. Perity előadó a házszabály érdekében szólal fel és azokat elfogadásra ajánlja. A törvényjavaslat körül felmerült vitában részt vett Vosár klerikális-párti képviselő, majd dr.

Trumbity független-párti képviselő kifogásolta a házszabály rendelkezéseit, miután azok a szólás szabadságot korlátozzák. Ugyancsak kritizálja a házszabályok ama részét is, amely a költségvetés megvitatására vonatkozik és amely a tárgyalásra nagyon is rövidre szabott időt enged. Ezután Trifkovity Marko törvényhozó miniszter az új házszabály védelmében szólal fel, majd Krisztán Edo szociáldemokrata képviselő különvéleményt jelentett be és kifogásolta, hogy az új házszabályokba nem került be az a rendelkezés, hogy a külügyminiszter mellett megalakítandó még a külügyi bizottság is, amelynek révén a szkupstina közvetlenül kapott volna információkat az állam összes külügyeiről.

Az elnök az ülést délután 7 óra 35 perckor berekesztette.

A magyar-román vasuti forgalom.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 27.

A M. Á. V. közlése szerint március elsején megkezdődik Romániával a rendes vasuti forgalom. Eszerint Biharkeresztes, Biharpuspökin át Nagyvárad felé, valamint Debreczen, Érmihályfalván át Szatmárnémeti felé közlekedik vonat.

Wölfling Lipót balesete.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, febr. 27.

Wölfling Lipót, az egykori főherceg, az utcán elesusva, lábát kifícamította. Sebe inficiálódott, minek folytán a volt főherceg súlyos természetű vérmérgezést kapott. A beteget a wieni Rókus-kórházban ápolják, tizennyolc beteggel közös kórteremben.

TÖZSDE

Február 27.

Beograd. Devizák: Wien 132, Budapest 1190, Prága 145, London 362, Milano 415, Bukarest 63, Páris 736.

Valuták: Frank 725, Dollár 80975, Léva 5250, Osztrák korona 131.

Zürich. (Nyitás.) Devizák: Berlin 231, Newyork 510, Milano 2640, Prága 905, Budapest 72 és fél, Zagreb 155, Varsó 13, Wien 10, bélyegzett 9.

Zürich. (Zárlat.) Devizák: Berlin 225, Newyork 5011, London 2262, Páris 4685, Milano 2670, Prága 905, Budapest 72 és fél, Zagreb 155, Varsó 13, Wien 10, bélyegzett 08 és fél.

Wien. (Zárlat.) Devizák: Prága 112 és fél, Zagreb 110, Budapest 910, Varsó 160, Milano 322, Bukarest 4962, London 27650, Newyork 6250, Páris 568, Zürich 1220, Berlin 28.

Budapest. (Nyitás.) Valuták: Font 3090, Dollár 690—93, Lengyel marka 18 és egynegyed, Márka 325—323, Lira 3211, Osztrák korona 11 és egynyolcad, Lei 518—517, Szokol 1230—1238, Dinár 836.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 2660, Font 3900, Szokol 1238, Dinár 830, Dollár 697, Frank 6325, Lengyel marka 18 és egynegyed, Lei 523, Lira 3180, Márka 328, Osztrák korona 11 és fél, Rubel 41, Svájci frank 13525.

Devizák: Berlin 317 és fél, London 3100, Milano 3625, Newyork 700, Páris 6350, Prága 1242 és fél, Wien 10 és egynegyed, Zagreb 212 és fél.

A kereskedők külföldi tartozásai.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 27.

A pénzügyi bizottságnak ma délelőtt tartott ülésén folytatták a vitát a kereskedők külföldi adósságainak elhalasztására vonatkozó törvényjavaslat felett. Ezt a javaslatot az előző üléseken általánosságban elfogadták és a mai nap folyamán befejezte annak részletes vitáját is és így a szkupstina egyik közeli gyűlésén tárgyalás alá kerül.

Mennyi lesz a civillista?

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 27.

Hír szerint a kormány rövidesen megkezdí öfelsége Alexander király apanageja kérdésének tárgyalását. A király évi apanageját előreláthatólag huszonkét millió dinárban állapítják meg.

Wrangel tábornok Karlovciban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 27.

Szremski Karlovciból jelentik: A Wrangel-féle hadseregnek Szremségben lakó volt tisztikara nagy előkészületeket tesz Wrangel tábornok fogadására. A tábornok március elején érkezik Karlovciba, ahol állandó tartózkodásra letelepedik.

Ausztriát gyámság alá helyezik.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, febr. 27.

A wieni lapok foglalkoznak a Reuter-iroda azon jelentésével, hogy a népszövetség ellenőrzést kíván gyakorolni Ausztria pénzügyi politikájára. Az újságok a legteljesebb felháborodás hangján tárgyalják a népszövetség beavatkozását az ország belügyeibe és tiltakoznak Ausztriának gyámság alá való helyezése miatt. Ha a hitel, amelyet most adtak elegendő volna az állam pénzügyi helyzetének szanálására, talán eltűrhetnék a gondnokságot, de hogy az osztrák állam szuverenitását olesón eladják, abba nem nyugodhat bele egyetlen állampolgár sem.

Az új olasz kormány.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Róma, febr. 27.

Az olasz király elfogadta Facta miniszterelnök kabinetjének következő névsorát: Miniszterelnök és belügy: Facta; külügy Schaurer, gyarmatügy: Amendola; igazságügy Luigi Rozzi, népjólét és munkaügy Sbarba; postaügy Cesare, a felszabadult területeket egyelőre Facta képviseli a kormányban. A római lapok általában kedvezően írják az új kormányról és hangsúlyozzák, hogy a többséget a kamarában biztosította magának a négy parlamenti pártnak a támogatása által. A szociálisták, a köztársasági pártiak, a németek és a szlovének az ellenzékben maradnak.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 17.

A minisztertanács kevés változtatással az eredeti választójogi javaslatot elfogadta. A választójogi rendelet legsürgősebben nyilvánosságra kerül.

Budapest, febr. 27.

Nagyatádnak az új kormányban való részvételét befejezett ténynek tekintik. A keresztény párti miniszterek közül Bernolák és Hegyes-halmi lemondanak. Vass miniszter belép az egységes pártba.

Budapest, febr. 27.

Gróf Andrássy Gyula újságírók előtt a következő kijelentést tette: Abszolútumushoz élünk, aminek bizonyítéka az önkényes választójogi rendelkezés. A kormánynak nem fog sikerülni, hogy a választások eredményét hatalmi eszközzel befolyásolja, mert az ellenzék teljes erővel felveszi a harcot.

Budapest, febr. 27.

A hivatalos lap legközelebbi rendeletét közli, amely kiterjeszti a gyűlékezési jogról legutóbb kiadott kormányintézkedést.

Kormánykörök szerint a választásokat május végén megtartják.

Budapest, febr. 27.

Hir szerint a magyar szociáldemokraták holnap határoznak afelett, hogy a választások tekintetében passzivitásba menjenek-e, mert a vidéken való nyílt szavazás a választások eredményét befolyásolhatja.

Az e tárgyban tartott gyűlés után néhány százfőnyi fiataiság a Rombach- és Dob-utcákon átvonulva, tüntetést rendezett. Az Akácfa-utcában rálöttek egy rendőrré, akit azonban nem találtak, mire a kivonult rendőrség a tüntetőket kardlaponnal kezdte. Hetet a tüntetők közül őrizetbe vettek. Valamennyi fiatal ember, van köztük diák, ügynök, iparos.

A rendőrség a tegnapi incidensről hivatalos jelentést adott ki, amely szerint Málk József huszonkét éves péksegéd egy rendőrt téglával fejbe vágott. A kirendelt dektívek a megtámadott rendőrségre siettek és azt a tüntetők kezéből kiszabadították. Ismeretlen tettes egy rendőrré lőtt.

A horvát blokkisták memoranduma.

Radity agitátorokat küld szét az országban.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, febr. 27.

A horvát blokknak Pasityhoz, illetve a kormányhoz intézett memoranduma nagy megütközést keltett Beogradban. A fővárosi sajtó hasábjain foglalkozik Radityék legújabb manőverével és erélyesen elítéli a blokk államellenes aknamunkáját.

De Radity nem elégedett meg a merész tervének keresztülvitelével, hanem mint a zagrebi jelentések hírihez hozzák, csak most kezd a voltaképpen nagy agitációs munkájához. A horvát köztársasági parasztpárt főbizottsága ugyanis tegnap Zagrebben a Lövészkerben ülést tartott, mely több mint öt órát vett igénybe. Az értekezleten Radity Szeptán elnököt és a horvátországi falvak kiküldöttéi előtt ismertette

a memorandum tartalmát és közölte velük, hogy elküldte a kormánynak.

Radity ezután felszólította a jelenvoltagekat, hogy nyolc napon belül hagyják el otthonaikat és szeljedjenek szét az országban. Hagyják el Horvátországot és utazzanak Boszniába, Hercegovinába, Dalmáciába, Bácska, Bánát és Baranyába, ahol gyűjtsék táborukba mindazokat, akik hajlandóknak mutatkoznak a horvát köztársasági párttal való együttműködésre. Mert ugymond, erős agitációra van szükségünk, hogy erősek legyünk.

Radity ezután félmillió koronát utaltatott ki a delegátusok kiadásainak fedezésére a párt kasszájából.

A genuai konferencia.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, febr. 27.

Lloyd George boulognei utazása alkalmával a kíséretében volt újságírók előtt kijelentette, hogy Poincarét sikerült meggyőznie arról, hogy a népszövetség tanácskozásának legfontosabb tárgya az orosz kérdés. Poincaré azonban ragaszkodik ahhoz, hogy a szovjet-képviselőt csak akkor boecássák a genuai értekezletbe, hogyha bizonyos feltételeket formálisan elfogadják és mindenek előtt elismerik az orosz államadósságokat.

Angol-francia egyezmény.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, febr. 27.

A „Petit Parisien” legújabb száma közli, hogy a boulognei tanácskozások alkalmával az angol-francia szerződésre vonatkozólag teljes megegyezés létesült. Hir szerint Anglia hozzájárult ahhoz is, hogy az egyezmény érvényességének idejét Franciaország kívánságához képest meghosszabbítsák.

Landru kivégzése.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, febr. 27.

A vasárnapi párisi lapok részleteket közölnek Landru kivégzéséről. A halálra ítélt cinikus nyugalmal bucsuzott el védőjétől. Utolsó óráiban tömérdek levelet írt. Lefejezése előtt borbállal haját és szakálát gondosan rendbe szedette.

Az osztrák kölcson sorsa.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, febr. 27.

A Schober-kormány semmiképpen sem tud megegyezni a kölcson hovatartozását illetőleg. Az angolok egyelőre nem folyósítják a kölcsonöket.

Kegyelet a katonasíroknak

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, febr. 27.

Torontálvármegye alispánja felhívást intézett a városi hatósághoz, állapítsa meg, hogy a háboru idején Beeskereken elhalt csehországi katonákat melyik temetőben hantolták el. Az alispán továbbá felhívja a várost, hogy a sírokat a lehetőséghez képest hozassa rendbe, miután a cseh kormány rövid időn belül egy bizottságot küld ki, amelynek feladata lesz a csehszlovák származású hősi halottakat megillető kegyeletről gondoskodni. Az itteni plébániától bekért kimutatások szerint a római katolikus sírkertben huszonöt csehszlovák katonát temettek el, az evangélikus temetőben pedig egyet. Kovács István vikárius-plébános urtól megtudtuk, hogy a róm. kath. temető elkülönített részében nyugosznak a háboru tartama alatt hősi halált halt katonák és azok soraiában megtalálhatók a csehszlovák katonák is. A sírokról pontos nyilvántartást őriznek, amely az akkori tábori lelkész munkája. Pontosan megállapítható ebből az eltemetett katona neve, illetőségi helye, kora, rangja, továbbá, hogy melyik ezred kötelékébe tartozott, hol halt el. stb. Külön rajz pedig megmutatja, hogy a katona a sírkertben hol, melyik sorban van eltemetve s hogy mi a sír száma.

A sírokat most még hó fedi, egyik-másiknak elkorhadt vagy eltűnt a keresztje, de amint kityavaszodik és az időjárás enged, a hiányzó kereszteteket a plébánia pótolni fogja és a sírokat is rendbehozza.

Károlyi József gróf Funchalba megy.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, febr. 27.

Károlyi József gróf, volt fejérmegyei főpán Funchalba utazik. Beavatott körökben tudni vélik, hogy a gróf Károlyi exkirály kíséretéhez csatlakozik és bizonytalan ideig ott marad.

HIREK

Kihallgatások öfelségénél. Beogradból jelenti tudósítónk: Alexander király öfelsége ma délelőtt tízenegy órakor kihallgatáson fogadta Milovanovity ezredest, a vezérkari főnök helyettesét és Daskalovityot. Beograd állomásparancsnokát.

Split cseh szabaddikötő. Egy ljubljana-i jelentés szerint Csehország Trieszt helyett Splitben rendez be szabaddikötőt és Pozsonyból Splitbe osztrák területen vasutat épít.

Előadás a mezőgazdaságról. Buzengruber János vándortanító a Bauernverein helyiségében március hó 3-ikán, pénteken este 7 órakor előadást tart a legfontosabb mezőgazdasági kérdésekről. A rendezőség az előadáson minden érdeklődőt szívesen lát.

Háromhónapos ebzárlat. A vármegyei főállatorvos, mivel veszett eb garázdálkodásának jutott a nyomára, a vasárnapi naptól kezdődően három hónapos ebzárlatot rendelt el. Február 26-ikától május 26-ikáig a kutyákat esakis szájkosárral ellátva és láncon vezetve szabad az utcára kiengedni. Kávéházakban, vendéglőkben és más nyilvános helyekre kutyát semmiesetre sem szabad vinni, még akkor sem, ha szájkosárral és féken van. Aki a rendeletet nem tartja be, azt megbüntetik.

Drágulnak a magyarországi lapok. Budapestről jelentik: A hírlapok előállításához szükséges kelékek drágulása miatt a lapkiadók szindikátusa elhatározta, hogy a lapok példányainak árat március elejétől kezdve öt koronára emeli fel.

A „Fáklya” Ady-matinéja. A „Fáklya” irodalmi és művészeti folyóirat nagyszerű Biedermeier-délutánját most egy magas művészi színvonalú matiné fogja követni, amelyet Ady emlékezetének és poézisének szentel. A „Fáklya” Ady-matinéja március 5-én, vasárnap délelőtt lesz a Kaszintórsulat nagyszínházában. Az érdekes és színes műsort Somfai János szerkesztő előadása vezeti be s majd dr. Hesslein József szerkesztő Ady költészetét ismerteti, Wollák Gyuláné Ady-Reinitz-dalokat énekel Engel Maca, Hajdu Aranka és Neumann Irma Ady-verseket szavalnak. Christian Jenő tanár pedig Ady prózáját mutatja be. A matinéra 5 dinár a belépő-díj, amely a „Fáklya-kulturalap” javára szolgál. A matiné részletes programját legközelebb közöljük.

A külföldön élő magyarok magyar állampolgárságának föntartása. Budapesti lapok közlik a következő felhívást: Mindazok a külföldön élő magyarok, akiknek községi illetősége nem Ujmagyarország területére, hanem a trianoni békeszerződés következtében elszakadt területekre esik és akik a magyar állampolgárságot fönn akarják tartani, ezt jelentsék be haladéktalanul akár szóban, akár írásban a lakhelyeikhez legközelebb eső magyar konzulátusnál. A jelentkezés határideje július 23-ika.

Magyar hadifoglyok Japánban.
Amint egy hiteles leírásból olvassunk, a japánok a Subenában élő magyar foglyok közül sokat saját országukba szállítottak és jó keresetbe juttatták. Ezek között legtöbb az ipari szakmunkás. A hontalan magyaroknak jó sorsuk van a turáni rokonok országában. Egy japán bizottság vezetője közelebbről beszédet intézett az egyik magyar telep tagjaihoz és a következőket mondotta: „Én, mint a turániak gyermeke, szívemre akarom ölelni Turán legnagyobb őrszemeit. Ezek az ifjak mintegy tanulmányutat tesznek most Japánban, a turániak leghatalmasabb államában. Ha valamikor hazatérnek, csak haszon lesz hazájukra nézve az ő sok tapasztalatuk.

A kereskedők és iparosok grémiuma vasárnap délelőtt ülést tartott, amelyen a csehországi követlések ügyét tárgyalták. A kérdés, amelyben döntést hoztak, ugyanis az volt, hogy megvárják-e azt az időt, amíg a szkupstina a külföldi tartozásokat rendező törvényjavaslatot elfogadja, vagy hogy folytatják a már megkezdett akciót, amely a bitelezett áru árának leszállítását célozza. A grémium rövid vita után ez utóbbi tervezeteket fogadta el és elhatározta, hogy mindent megtesz az adósságok rendezése, illetve minél kedvezőbb elintézése érdekében. Ezután a bevezetendő új adónemek kérdését tárgyalták. Megállapodtak, hogy azok ellen már most, eleve is protestálnak és a novisádi központi egyesület felhívásához híven csatlakoznak az országszerte meginduló mozgalomhoz, mely ezen adók elengedését követeli.

Akassza fel magát — becsületsértés. Az aradi társaságokat érdekes becsületsértési pör foglalkoztatja. Wittenberg Sándor magántisztviselő a kávéházban összeszólalkozott Süßmann Albert borkereskedővel. A veszekedés hevében Wittenberg azt mondotta Süßmannnak, hogy „akassza fel magát“. A borkereskedő nem fogadta meg a tanácsot, ellenben becsületsértés miatt feljelentette Wittenberget, aki azzal védekezett, hogy amit mondott, az nem becsületsértés, csupán egy ajánlat, melyet nem tartozik senki elfogadni. A bírő azonban más véleményen volt, mert Wittenberget kétfőszáz lej pénzbüntetésre ítélte.

A becskerekeli vásár forgalma. Február 24-én, 25-ikén és 26-ikán tartották Veliki Becskerekben az idei első országos vásárt. Az állatfelhajtás a rossz időjárás miatt igen gyenge volt, kirakó-vásár meg abszolút nem létezett. Mindössze hét eukorkaarus trónolt az elhagyatott sáros Vásár-téren. Az állatvásár forgalmára jellemző a járlatkezelői hivatal statisztikája, mely szerint összesen egyszázharminchét marhalevelet állítottak ki, illetve irtak át más tulajdonosra. A marhalevelek legnagyobb része szarvasmarhát és sertést tüntet fel, lovakra csak keveset kértek.

Átutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukvitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Becskerek. — Telefon 43. és 47.

A világ legnagyobb kivándorlóhajója. A White Star-Line „Majestic“ nevű hajóóriása május 1-én indul első útjára. Cherbourg és Newyork között fog járni az 56.000 tonnás leviáthián. 5000 ember számára van rajta hely, amelyből közel ezer ember alkalmazott. Egy-maga majdnem akkora, mint a híres spanyol armada 132 hajója együttvéve. Van rajta könyvtár, melegház, bálterem, télikert, kávéházak, hatalmas uszoda, török- és villanyfürdő. Nyolc külön konyhasisereg versenyt a hajógép gőzszelepeivel és hetven szakács, huszonöt pék és tizenöt mészáros dolgozik az utasok jólétéért. Minden útjára rengeteg élelmiszert visz magával. Husz 150.000 fontot, 12.000 font burgonyát, 10.000 font vaját, 45.000 liter tejet, 150.000 villanykörte két esténként birokra a sötétséggel. A hajó sebessége óránként ötven kilométer.

A Maskil-el-dol jótékony egyesület folyó hó 26-iki évi rendes közgyűlése a jótékony igazán intenzív gyakorlásának képét kapta. Dr. Niedermann Mór főrabbi lelkes szavakban köszöntö meg dr. Hubert Zsigmond elnöknek faradhatatlan ügybuzgalmát és nagy tevékenységét, melyet az egyesület érdekében kifejtett. Majd a közgyűlés új vezetőséget választott. Elnök újra dr. Hubert Zsigmond lett, az előjáróság többi tisztségeit is a régiekkel töltötték be. A választmány kibővült a következő tagokkal: dr. Steiner Gyula, Fenyves Izó, Fischer Miklós, Bekstein János és Kerpner Lajos.

Külföldi kifizetéseket és átutalásokat, valamint csek-bévaltásokat legoesebben közvetít a **Nagybecskerekeli Népbank R.-T.** (62. számú távbeszélő.)

Mit fogyaszt Németország lakossága reggelire. Németország lakossága, mint azt a statisztikusok megállapították, állandóan kevesebb kávéfogyaszt. A kávéfogyasztás már a háború előtt is csökkenő statisztikát mutatott, amit a háborúban és azóta is konstatálni lehet. Németország 1913-ban 1.682.501 mázsa kávéfogyasztott, 1920-ban a behozatal már csak 405.727 mázsa volt. Érdekes, hogy ez a csökkenés nem azért állt be, mert a behozatalt eltiltották, sem a magas árak miatt, hanem mert Németország lakossága a háború alatt a kakaofogyasztáshoz szokott hozzá. A kakaofogyasztás már a háború előtt állandóan emelkedett Németországban, ma a világgiacon Németország a második kakaofogyasztó. Hollandiáé az első hely. A kávé második konkurrens cikke a csokoládé, ebből is állandó a behozatal emelkedése, ma hétszerese a békebeli fogyasztásnak. A tea behozatala is csökken, 1913-ban 42.903 métermázsát hoztak be, 1920-ban csak 17.405 mázsát. Ebben az évben már ismét emelkedett a tea behozatala, de még így is a legkevésbé elterjedt ital Németországban.

A kiadóhivatal telefonja .. 21.
A szerkesztőség telefonja 231.

Félmillióba került a farsang

Harminckilenc táncmulatságon közel négyezer résztvevő.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Becskekerek, február 27.

Ha az élet krónikása valaha megírja az 1922. év történetét, bizonyára nehéz megélhetési viszonyokról, adózás kenyerküzdelemről, nagy munkanélküliségről és irtózatosságról fog zengedezni. A fájdalmas, a nélkülözést és a gondokat önti majd szavakba az utókor számára, megörökítésül azon időknél, amikor oly mérhetetlenül sokat szenvedtek az emberek a drágaságtól és a legszükségesebb cikkek hiánya miatt.

A krónikás bizonyára zavarba jönne, ha az 1922-ik év írása közben, hirtelen elébe tennék ugyancsak az évnek béli-statisztikáját. Bizonyára nagyot nézne, ha végigfutna tekintetével a számokkal teleirt sorokon s rögtön megváltoztatná véleményét azzal, hogy soha nem éltek jobban, vigabban, mint 1922-ben, amikor szinte dözsölt a jókedv és kicsapongott a jólét. Pedig erősen tévedne. A mai gondtalanság csak műgondtalanság, a mai öröm csak látszólagosan az. Az emberek megnyugodtak a változhatatlanba, beletörődtek a jelenlegi rossz anyagi viszonyokba s úgy veszik már az életet, ahogy jön. Nevetnek, mintha nem is sirni kellene, vigadnak, mintha a bánkódás nem is létezne. Elrejtik az élet ütötte sebeket az arc és kedély cifra függönye mögé és játszik az élet komédiáját, járják a ma farsangját.

Két hónapot tapostunk el eddig az 1922-es esztendőből, a szórakozások nagy idejét, a farsangot. Becskerekben sem ismeretlen fogalom a nyomor, soha nem mondhattuk, hogy olesóság uralkodik itten, feljegyzésre méltó tehát, mennyi mulatságot tartottak ezen rövid idő alatt és mennyi pénzt emésztett fel a sok dáridó.

Összeállításunk szerint 1922. év farsangjában harminckilenc mulatság volt. Számítsuk most már azt is, hogy mennyi dinárt vitt el ez a rengeteg bál. Ha mindegyik estén csak száz személy vett részt — ami igazán ritkán történt, vagy egyáltalában nem — akkor összesen háromezerkilencszáz ember jelent meg a mulatságokon. Már most a belépő-díj manapság már hét és fél dinár és tizenöt dinár között mozog, a vacsorára és más kiadásokra a belépőjegyvel együtt bátran számíthatunk fejenként száznegyven koronát (szintén a minimum). Háromezerekilencszázszor száznegyven korona végeredményben ötszáz-negyvenhatezer koronát ad.

Becskekerek tehát az idei farsangra legalább fél milliót költött Ennyit biztosan, ha nem többet. Cifra nyomorúság... k. j.

Kevés a válasz Becskerekben.

Hetente csak egy-két házasságbontás.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Becskekerek, febr. 27.

A háboru utáni időkben, különösen az 1918—1920. évben szinte ijeszítő mértékben megsaporodtak a válási perek. Alig volt nap a becskerekeli törvényszéken, hogy hét-nyolc pört le nem folytattak volna s a legnagyobb részük a válás kimondásával végződött. Akkoriban a háboru lezajlása után, egymás után hazajöttek a távoli haretékről a férfiek s bizony sokszor ölelő karok helyett a megcsalást és hűtlenséget találták, másrészt megők is már sok mindent láttak, megváltozott az izlésük és más asszonyt kívántak. Így aztán kölcsönös meg egyezéssel vagy a törvényszék döntése elé vitték az ügyet, vagy az ököljogot bitorolva, bícskával intézték el a kényes kérdés körül keletkezett nézeteltéréseket, ami az egyszerű nép körében szintén nem ment ritkaság számba.

Most a normális viszonyok helyreálltával a tömeges válópereknek vége szakadt. Van ugyan még néhány régebből származó és még ma is húzódo ügy, ujat azonban már ritkán adnak be. Az emberek beletörődnek sorsukba, egész napjukat munkában töltik és nem érnek rá a pereskedésre. Ha valamelyik házastárs megtalálja szennyezni esküjét, vagy megbocsájtának egymásnak és tovább is együtt élnek, vagy pedig egyik jobbra, másik balra — anélkül, hogy a bírósághoz mennének. Ezzel megkímélik magukat a sok izgalomtól és anyagi áldozatot sem kénytelenek hozni. Ily körülmények között érthető hogy miért oly kevés a hivatalos válás. A törvényszéken alig-alig bontanak fel házasságot, míg azelőtt öt ügyet tárgyaltak, addig most hetente alig egy-két ügy kerül a bíróság elé.

Ervin herceg halála.

Fischer Árpád drámája. Megjelent Budapesten 1921-ben az Akropolis-kiadásában.

Fischer Árpád úgy járt a költészetnél, mint az, aki megkezdte az ópiumszívást. Nem tudja abbahagyni. Bizonyosság erre az, hogy rövid időközben ime már a negyedik könyve jelent meg nyomtatásban. Kiadott versköteteket, klasszikus sorokba foglalt drámát, majd most legújabbán prózával lépett a nyilvánosság elé. Ez azonban még nem minden, amit Fischer Árpád az írás terén produkált. Napilapokban, folyóiratokban állandóan jelennek meg cikkei szociális kérdésekről, tanulmányok, kritikák, festészetről, szobrászatról, zenéről, színházról, szóval mindenről, ami a művészet körébe tartozik. Olyan a lelke, mint a fényképező apparátus lencséje és lemeze. Mindent felvesz, mindenre reagál és mindent szorgosan kidolgozva reprodukál aztán műveiben. Elvitathatatlan, hogy alkotásai magukon viselik a forrásban és alakulóban lévő tehetség markáns jeleit. Különösen esudálatos ez a tüneményszerű, ez a lázas és termékeny irodalmi munkálkodás, hogyha figyelembe vesszük, hogy Fischer Árpádnak tulajdonképpen kimondott és határozott

életcélja az orvosi pálya és nem a költészet. Orvosi tanulmányaival annyira előrehaladt, hogy fiatal kora dacára ma már kinevezett segédorvosa egy olyan intézetnek, ahol kizárólag csak kiválasztottaknak juthat hely. Jele az annak, hogy a tehetsége révén jutott erre a helyre és semmi kétség sincs az iránt, hogy a kiváló tudós orvos-professzorok sorába fog emelkedni. Ha ugyan ebben az útjában nem akad meg és nem tér másfelé. Egyelőre a fiatalságban élő és lázasan lüktető életérő magyarázza, hogy tehetsége több irányban nyilvánult, többféle ágazott és lombosodik is. Kérdés, bírja-e majd végig a csuesig, kérdés, hogy idővel nem elősködik-e majd a tehetség egyik hajtsára a másik rovására. Ez gondolkodóba ejt és aggaszt is, amikor Fischer Árpád tehetségeinek kibontakozásait és iveléseit figyelem. Van ugyan egy analog tünetment és pedig Schnitzler Arthur wieni orvos, aki az orvosi tudományban és az irodalomban is egyaránt kiváló tehetségnek bizonyult. Azonban az ilyen több ágat hajtó tehetségek nagy ritkaságok. Amellett a nagy köz rendszerint bizonyos kétkedéssel, bizalmatlansággal fogadja ezeket. Valahol, valamikor régen olvastam, de azért élénk emlékezetemben élnek egy német szatirikusnak következő sorai:

Hat einer ein Talent, dem lass ich laut sein Lob erschallen.
Hat einer zwei, das lass ich mir auch noch gefallen.

Hat einer aber drei und mehr, dem glaube ich keines von allen.

Ezek a sorok jutottak ismét eszembe most, hogy Fischer Árpád legújabb könyvét olvasom. A

szelid és jóakaró, tehát nem gáncsoló kritika hangján ajánlom őket Fischer figyelmébe. Gondolkozzék fölöttük és szivlelje meg azokat. Hogyha aztán az ópiumszívást mégsem és semmiképpen sem tudja abbahagyni, ám akkor végső tanácsom az volna, maradjon a verskölteszettel. Legyen az a második tehetsége. Ne kívánjon többet. Ez nála ugyanis már kikristályosodott és csak ápolnia kell. Erre fordítsa minden fölös gondját, minden szeretetét. Mert szerény véleményem szerint, a dráma talaján aligha fogja tudni a lábát megvetni. Erre enged, következtetni az első drámai műve a „Befejezetlen szobor” és a második az „Ervin herceg halála” is. A Befejezetlen szobor verssorai, tehát a versek kifogástalanok és kiválóak. Magáról a drámáról azonban nem lehet ugyanezt mondani. Ugyanigy vagyunk az „Ervin herceg halála” drámának a tárgyával és szerkezetével is. A gyengeidegzetű, félős természetű gyermeket, igaz, úgy rajzolja meg, hogy azt megértjük, szánjuk és a lelkünkbe is markol vele; de a felnőtt ifju, az örült tragédiáját nem tudja lelkünkhez közel hozni. Az örültet már a köznap életben is idegenkedve nézzük, irtózunk tőle és így a színpadon semmiképpen sem kívánatos látvány. A törpék, az óriás, a szellem, a tündérek és a szörnyeteg felvonultatásával igyekszik a lelkibeteg ifju állapotát szemléltetővé tenni, de ezeknek a szcenáriumokkal sem képes célját elérni.

Az hiszem, nem bánom meg a fiatal költőt, ha azt mondom, hogy ezzel a második drámával sincs szerencséje. A vers az ő világa.

—más.

Miről irnak a lapok?

A „Rijec” szerint az állam kötelessége a horvát blok genuai memoranduma folytán vizsgálatot indítani és a büntetéseket büntetni. Amennyiben azt nem tenné, maga a kormány is büntárrá lesz. Más országban is vannak elégedetlen elemek, de a kormány erős keze, melylyel azokat féken tartja, soha sem ártott az állam tekintélyének. Az írek elnyomása még nem ártott az állam tekintélyének, szintugy a szlovák kérdés elintézése Csehszlovákiának. Horthy fehér terrorja Magyarország tekintélyét még emelte a nagyvilág előtt. A memorandum politikája téves, azonkívül a horvát népre különösen. Feltéve az esetet, hogy a nagyvilág beavatkozik a szerb-horvát kérdés elintézésébe, ez a beavatkozás épp a horvátokra nézve csak káros lehet. El sem képzelhető, hogy Itália vagy Magyarország beleegyeznek egy nagy Horvátország létesítésébe. A memorandum tehát büntett nemesek az állam, de a horvát nép ellen is.

A „Hrvat” is foglalkozik a blok memorandumával. Szerinte a memorandum célja egyelőre az európai nagy vélemény informálása. Ez

nemesak igazságos, de kívánatos is. A kormány hivatalos és félhivatalos lapjai által tévutra vezette Európát a horvát kérdésben, oly színben tüntetvén fel, mintha a horvát nép meg volna elégedve a helyzettel. Az elégedetlenek pedig csak a magyarországi karlisták, vagy a német-osztrák reakcionarizmus hívei, tehát végeredményben ententeellenesek volnának. Hogy a blok megáll-e itt és megelégszik-e az informálással vagy pedig kívánnivaló az idegen tényezők befollyását fogja kérni, ez még a jövő titka.

A „Samouprava” a választási törvény meghozatalával foglalkozik. Ennek meghozatala egyik elsőrendű állami érdek. Ugy a kormány, mint a szkupstina egész más szellem által van áthatva, ha megvan a mód és a lehetőség, hogy a nép akaratát mindenkor megkérdezhessék. Az usztáv 141. szakasza előírja, hogy addig is, míg rendes választási törvény meg nem szavaztatik, érvényben lesz az alkotmányozó gyűlés megválasztásáról szóló törvény, csak összhangzásba hozandó az alkotmánnyal. Az usztáv 69. pontja előírja, hogy a képviselői kisebbségek is bevonandók a választási rendszerbe. A kormány tehát megtartja a proporcionalis rendszert továbbra is.

Sport

Budapesti bajnoki eredmények.

Vasárnap kezdődött meg a budapesti labdarugó bajnoksági kampány. A hó hirtelen olvadása következtében a kisorsolt hat első osztályú mérkőzés közül csak kettőt lehetett megtartani. Eredmények:

FTC—Vasas = 4:0 (4:0). A goalok közül háromat Pataky és egyet Schwartz lőttek.

MTK—KAC = 2:0 (0:0). Az eredmény gyöngének mondható a KAC jelenlegi siralmas állapotát tekintve.

Országok közötti munkás-válogatott. Az olasz és francia nemzet munkásegyleteinek Milanóban lezajlott válogatott mérkőzése az olaszok fölényes győzelmével végződött, amennyiben 5:2-re rakták a kakasos vitézeket.

Valódi ERÉNYI DIANA- SÓSBORSZESZ

minden gyógyszerárban, drogériában és jobb üzletben kapható.

Kis üveg ára K 18
Közép üveg „ K 50
Nagy üveg „ K 100

A valódi, Erényi DIANA-sósborszesz minden házban nélkülözhetetlen!

Óvakodjunk értéktelen utáztatoktól!

Forgalomba hozza:

Jugopharmacia Rt.
Diana-osztálya

Törv. védve. Zagreb, Prilaz 12.

Vezérképviselőt és főlerakat a Vojvodina részére: 129

Korody Lajos és Társai Novi Sad.

Viszonteladónak magas engedmény!

Kívánatra árajánlatot küldünk!

Nyiltér

Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Köszönetnyilvánítás.

A cukorgyári munkásoknak, az Általános Munkásdalárdának és mindazoknak, kik felejtetlen halottunk

KOVÁCS ISTVÁNNÉ

szül. Benkő Viktória

temetése alkalmával koszorúmegváltással, részvétnyilatkozattal és a temetésen való megjelenésükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezuton mond hálás köszönetet

a gyászoló család.

42 éves, egyedül álló özvegyasszony,

ismerettség hiányában ezuton szeretne megismerkedni házasság céljából egy 50—60 év körüli jól szituált férfival. Levelek „Komoly 42” jelige alatt a „Torontál” kiadóhivatalába kéretnek.

Keresünk tényleges 16-erőben kifejtő

14-18 HP gőzgépet

vagy motort. Ajánlatokat kérünk

Téglagyár, Bega Sv. Djuradj.

Kováts cukrászda

keres egy csinos, jómodoru szerbül is beszélő

kisasszonyt

a cukrászdába, teljes ellátással és fizetéssel. 317

Eladó a zsidótemplommal szemben a Knez Pavlova (Kinizsi) utca 6. sz. a.

ház

307 mely áll hat lakásból. Bővebbet ugyanott a házigondnoknál.

Bankarsko i Trgovačko D. D. Beograd, Poenkareova 6.

keres 2-3 fiatal hivatalnokot.

Ajánlatok és bizonyítványmásolatok postán küldendők. 308

Megerkeztek a berlini és bécsi férfi- és nőiszövetek,

selyem, fúszon, grenadin, kreton, zefir paplan, futószőnyeg, függöny, harisnya és ingek nagy választékban

Bosković S. J.-nél Vel. Bečkerek, a „Golyához”

Szilvórium

prima minőségben, előnyös árban beszerezhető

KOHN IGNAC szilvóriumfőzdejében Vel. Bečkerek, a nagyhíd mellett. Telefon 91.

Eladó ház.

A vásártéren 3 szoba, konyha, megfelelő mellékkel, 193 □-01 házhelyel, szabadkézből azonnal eladó. Azonnal beköltözhető. 314

Bővebbet PIKING ügynöknél.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő 2177

vállal fuvarlevél felülvizsgálat és vasuti szállítást eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Fogad délelőtt 10—12 óráig.

Vel. Bečkerek, Etvesova u. 5.